

Velja v Ljubljani
in po pošti:

celo leto . . . K 120.—
pol leta . . . „ 60.—
četrt leta . . . „ 30.—
na mesec . . . „ 10.—

za inozemstvo:

celo leto . . . K 140.—
pol leta . . . „ 70.—
četrt leta . . . „ 35.—
na mesec . . . „ 12.—

Jugoslavija

Na pismene naročila brez pošiljatve denarja se ne moremo ozirati. Naročniki naj pošiljajo naročnino po nakaznici.

Oglašati se računajo po porabljenem prostoru in sicer 1 mm visok ter 45 mm širok prostor za enkrat 80 v, za večkrat popust.

Uredništvo je na Starem trgu številka 19. Telefon številka 360. — Upravništvo je na Marijinem trgu številka 8. — Telefon številka 44.

Izhaja vsak dan zjutraj.
Posamezna številka velja 60 vinarjev.

Vprašanjem glede inseratov i. dr. se naj priloži za odgovor dopisnica ali znamka. — Dopisi naj se frankirajo. — Rokopisi se ne vračajo.

Ustava nemške republike.

V naši javnosti se je začelo vnovič živahno razpravljati vprašanje ustave naše države. Res, za enkrat je valutni problem najnujnejši, ali istočasno ž njim ali vsaj takoj za njim bo treba rešiti tudi ustavnega, da ne zagazimo v še večje zmede. D. filitivne ustave si še pač ne bomo tako kmalu ustvarili, ali vsaj provizorično moramo dobiti, da bodo imeli vlada, uradi in poslanci določene norme, po katerih se morajo ravnati. Zanimivo je, da je rešila Nemčija, ki se je začela po svojem razsudu s tako občudovanja vredno energijo obnavljati, davno že tudi ta problem in sicer zelo srečno.

6. februarja t. l. se je sestala v Weimaru nemška Narodna Skupščina, izvoljena po splošni volilni pravici obeh spolov. V tej skupščini se je izdelala začasna ustava, izvolili začasni predsednik nove republike, g. Ebert in ustanovil Državni Svet v provizorno nadomestitev za nekdanji Zvezni Svet Reichsrat mesto Bundesrat. Predsednik je imenoval ministre ki so izdelali načrt za definitivno ustavo, ki je bila po reviziji v plenarni seji narodne skupščine promulgirana 11. avgusta t. l.

Nova ustava ima dva dela: v prvem se obravnava ustroj in kompetenca države, v drugem temeljna prava dolžnosti nemškega državljanca. V prvem se govori in določa o državi in pokrajinah, o vladi in Državnem Svetu, zakonodaji, upravi in sodstvu; v drugem o pravicah in dolžnostih posameznika in korporacij, o cerkvi in verskih družbah, o vzgoji in gospodarstvu.

Stara nemška ustava je bila pravzaprav samo pogodba med vladarji raznih nemških držav, konstitucija iz avgusta t. l. je pa izraz suverene volje nemškega naroda, izražene v narodni ali konstituantni skupščini brez sodelovanja predsednika ali pa odbora posameznih držav. Nemški narod je v tem, da je odpravil pokrajinske vlade storil velik centralističen korak v svrhu večje unifikacije. Nekdanje države so dobile ime dežela

(Länder) Zlati Bavarska, Württemberg in Saška so utrpeli mnogo starih predpravil; vojni ministri teh držav so odpravljani in celo državno brambo ima v rokah g. Noske. »Reichswehr« se deli v 4 grupe oziroma poveljstva: Berlin, Kassel, Stuttgart in München. Centralizirana je tudi uprava železnice in pošte, bavarskih poštne znamke ni več. Seveda se partikularisti skušajo upirati odpravi teh privilegijev, toda za enkrat zaman. Za celo državo enotno se odmerjajo tudi davki.

V »Reichsrat« bodo zastopane pokrajine po ključu: 1 zastopnik na milijon prebivalcev, v minimalnem slučaju pa vsaj 1 zastopnik za vsako pokrajino. Ta novi državni svet bo imel 60—65 članov. Ker ne sme niti ena država imeti več kot 2 do 5 glasov (člen 61) je s tem izključena nadvlada Prusije, ki je v nekdanjem »Bundesrat« lahko preglasovala vse ostale države. Zborovanja Reichsrata so javna.

Poleg Reichsrata obstoji narodna skupščina (Reichstag). Sklepe narodne skupščine zamore državni svet (Reichsrat) zadržati s tem, da jej jih vrne v pretres. V slučaju, da se ne more doseči med obema sporazum, odredi predsednik republike ljudsko glasovanje, če pa tega ne stori, je smatrali sklep Reichsrata kot propadel, vendar je pa plebiscit obvezen če glasuje za sklep 2/3 Reichstaga. Predsednik se voli za dobo sedmih let in sme biti večkrat izvoljen; on je reprezentant države na zunanji in vrhovni poveljnik armad, seveda brez pravice do vojne napovedi in sklepa miru, kar spada v območje Reichstaga. Vsak predsednikov odlok mora nositi sopodpis državnega kancelarja ali pa tozadevnega resortnega ministra.

Na zahtevo Reichstaga se morejo predsednik, kancelar in ministri obtožiti ter se sodijo pred državnim sodnim dvorom. Državljanske pravice so pridržane po novi ustavi tudi cesarjevim sinovom in unukom.

V slučaju izredne potrebe sme predsednik gotove ustavne člene suspendirati, sporazumeti se pa mora seveda brez odloga z Reichstagom,

kar pa daje energičnemu avtokratu, ki bi imel na strani zanesljivo vojaštvo, dovolj časa za kak resnejši poskus, ki ga republikanska ustava nikakor ne predvideva. Zato se Francija kljub vsemu nemškemu republikanstvu oborožuje in njeni vojaški krogi zahtevajo zgradbo podmorskega tunela med Anglijo in Francosko, da ne pride v slučaju vojne pomoč proti Nemčiji prepozno.

D'Annunzijevo pogoji za odstop Reke.

Odkar so čuli pariški imperijalisti iz regentovih ust besedo, da bodo Italijani pri nadaljnjem osvajanju Dalmacije naleteeli na naš odpor, je D'Annunzio s svojimi ekokurzijami v Jadranu prenehali.

Večkrat se je v zadnjem času čitalo, da zahtevajo ententni diplomati odstranitev D'Annunzija z Reke. Italijanska vlada jim je to vselej obljubila, toda storila tega do danes še ni, bodisi da ni dosti močna ali pa — in to je bolj verjetno — da tega sploh noče resno, ker se v glavnem ž njim popolnoma strinja. Da bi se stvar zavlekla, se je začela vlada z D'Annunzиеm v vsaj formi pogajati.

20. novembra je D'Annunzio poslal v Rim načelnika svojega generalnega štaba, majorja Giurattija. Predlogi, ki jih je D'Annunzio stavil laški vladi potom Giurattija, se glase:

Vlada mora izjaviti, da ne pristaja na rešitev reškega vprašanja v Tittonijevem smislu. Skleniti se ne sme nobenega kompromisa, ki bi v načelnosti reškega vprašanja popuščal. Na demarkacijski črti in na Reki se mora ohraniti status quo; nadzorstvo nad Dalmacijo se mora poveriti admiralu Milu. Luka mora biti svobodna, rešiti je treba tudi valutno vprašanje. (Reka je polna nežigosanih in nekolektivnih kronskih bankovcev, ki jih ne priznava ne Italija ne Jugoslavija.)

Med časom ko se je Giuratti mudil v Rimu, je vlada po generalu Badogliu predložila D'Annunziju sledeče pogoje: Vlada priznava upravi-

čenost svobodnega mesta Reke. Pripravljena je tudi pomagati do rednih življenjskih razmer. Mestu se preskrbi potreben kredit polom nekakega italijanskega denarnega zavoda. Da ostane integriteta Reke zadržana, bo vlada podpirala ustanovitve lokalne milice.

D'Annunzio je predloge odklonil, vsled česar ga je general Badoglio prosil, naj stavi svojo protipredloge. D'Annunzio je to storil in zahteval:

Vlada se mora obvezati, da ne odobri druge rešitve reškega vprašanja kakor aneksionistično rešitev. Priznati mora mestu pravico do ustanovitve lastne milice, zavzei se mora za rešitev valutnega vprašanja in najeti posojilo, ki bo Reki omogočilo vzpostaviti dobrega gospodarskega življenja.

Se predno je vlada proučila te predloge, je sestavil in predložil D'Annunzio nov načrt: Vlada se mora zavezati, da bo reševala reško vprašanje v mejah, ki ji bodo dopuščale stalno vojaško nadzorstvo zasedenega področja, katero ji je bilo priznano ob preobliju. Toštran otokov Krka in Raba bo vzdrževala vojaške sile, ki se bodo lahko uprle morebitnim napadom od strani Jugoslovanov. Uprava Dalmacije se mora prepustiti admiralu Milu.

Topot ni Italija odgovorila več D'Annunziju, temveč se je obrnila na predsednika reškega narodnega sveta. V pismu je vlada izjavila, da se z D'Annunzиеm ne more več pogajati. Zato se je narodni svet sestal in razpravljati o vladinem pismu, v katerem je bilo med drugim rečeno da misli Italija opustiti zahteve glede železnice in otokov, ki zapirajo reške zalive. Vsled te točke so aneksionisti Narodnega sveta nasprotovali vladi in sklenili, da se skrb za Reko še nadalje prepusti D'Annunziju. Tako se je zgodilo, da D'Annunzio še danes ni odšel z Reke, temveč še vedno čaka na ladji, da mu bo zopet mogoče nadaljevati pustolovščine v Jadranu.

Reka in Zadar.

D'Annunzio se umakne v Zadar.

Ldu. Split, 19. dec. Kakor dalmatinski Obavljenski ured doznava iz dobrega vira, bo D'Annunzio te dni prisiljen zapustiti Reko. Ker se zaradi sovražnega razpoloženja prebivalstva ne more vrniti takoj v Italijo, se bo s svojimi četami umaknil v Zadar ter odtod polagoma razpuščal svoje čete.

Parada in komedija tudi v Zadru.

Ldu. Split, 19. dec. V nedeljo so D'Annunzijevo ardit v Zadru obhajali prvi mesec, odkar so se izkrcali v Zadru. Pri proslavi je bil navzoč tudi admiral Millo, ki je pregledal legijonarje. Kapitan Corrado, namestnik majorja Giurattija, je imel govor na vójake, katere je opozarjal na prisego, ki so jo položili pred mesecem dni, da ne bodo na noben način zapustili Zadra in dalmatinske obale. Nato je na kratko izpregovoril tudi admiral Millo, ki je slavil zasluge vojakov in izrazil svoje neomejeno zaupanje, da bo njihovo delo končno imelo uspeh.

Anglija pristaja na Wilsonov predlog.

Ldu. Haag, 19. dec. Daily Mail poroča, da sta Lloyd George in Clemenceau sporočila v skupni notii Italijani,

Ivan Albreht: Slutnje.

V Ljubljani 1919. — Natisnila in založila Zvezna tiskarna.

To je naslov pesniški zbirki enega izmed mlajših slovenskih pesnikov, ki je značilen zanj, zaka; osnovni ton večine teh pesmi je resignacija temna slutnja — smrti.

— jaz revež, v žalosti spočet, bolnik sanjav, napol objet od smrti.“
poje v uvodni pesmi, in čitatelju se zaasmili sentimentalni pesnik, ki še tako mlad že čuti, da je „obsojen, preklet“.

Ranjenim srcem, ki s pesnikom enako čuti, bo ugajala bolna lirika, ki sicer ni vseskozi do dna občutena, a najde časih pristen umešniški izraz.

Takšna pesem je n. pr. naslednja:
Čakam in vem:
Pride ura in potlej nobena več zame:
trudnega večer mir tiho objame,
mati v naročje otroka si vzame,
da ga zakrije sovražnim očem.
Sanjal sem: Dobra bila si z menoj,
zemljica, mati ljubeča —
in ni mi strah tvojih skrivnosti . . .
Čakam in vem:
V sebi še nosiš radosti,
hraniš življenja razkošne kralj,
ki nisi odkrila jih mojim očem.

Zdrava, kraljica, devica in mati,
dala si luči medlečim očem
dala moči si tem mojim rokam,
bodi v ljubezni mi zvesta,
zemlja, kipeča nevesta!

Daj da ne čakam, ne prosim zaman!
žarek solca, le žarek mi daj,
da vreden bom tvoje ljubavi,
kadar odidem v tvoj tisti raj
sam — le ti in solnce z menoj
in tvoje ljubezni večni pokoj . . .

To je fino občutena in resnična pesem kakor niso vse v zbirki in nam priča, da ima Ivan Albreht nežno pesniško dušo, ki odgovarja lahnim, eteričnim jekom neznanega sveta.

„Že danes slutim: Prideš kakor dih —“
nagovsija smrti v sklepni pesmi, in čitatelj se mora zavzeti nad tem filim, in prisrčnim tonom, v katerem ni zrtahu, temveč neka intimna gorkota:

„z ljubavjo ti hitim nasproti
in vsaka moja želja čaka te na poti,
ti bistvo tajnosti, skrivnost skrivnosti.“

Pač prevladujejo v zbirki grenke, neznane slutnje, ali ta napev ni edin. So časi, ko se tudi Albreht udari po bolnih prsih in zakliče:

„Hej, v svet le v svet,
kot v vetru svet —“

saj čuti, da je mlad in da še ni izpil svojega keliha:

„Čakaj, življenje, postoj!
Trpko si, mrzlo in trdo —
vendar še rad bi s teboj.“

Se je v njem dosti mladenškega, zdravih, neizrabljenih sil, ki iščejo razmaha in izživetja. Zna biti tudi fantovski, šegav in vesel, seveda na svoj diskreten način. Takšen je v gazelicah, n. pr.:

„Ej, igral sem se s plameni — a preveč,
že pogledi so ognjeni — res preveč?“

Lepa, poljska štimunga je v pesmi na str. 51:

Tiho, tiho solnce čaka,
z ognjem je nebo obilo,
z zlatim ognjem misel moja,
s čistim zlatom v polju žito . . .

In potem konec, prirčen mlad in prečeren:

Čiri, čiri
v žitu se oglašajo muren —
ne za dva, za tri, za štiri
da razkošja si nabrala,
ne za dva — za štiri, štiri!

Zato je knjiga vredna čitanja in priznanja. —

C. Golar.

ministru za zunanje stvari, da bo valed nepopustljivega stališča Wilsona reško vprašanje rešeno na podlagi prejšnjega ameriškega predloga s tem, da se ustvari neodvisna vmesna država.

Francija v borbi za kredit.

Tečaj francoskega franka stalno pada. Za ameriški dolar je treba danes plačati nad deset frankov, za funt sterling celo štirideset. Nikdar doslej ni imel frank tako majhne vrednosti; dolgov, ki jih mora Francija plačevati inozemstvu in pretirane emisije papirnega denarja so francoski frank uvrstili med valute finančno razbitih držav.

Francoska trgovina se nahaja v žalostnem stanju. Uvoz je v zadnjem času znatno poskočil. Razlika v denarnem prometu med uvozom in izvozom v Franciji znaša v prvih treh četrtletjih tekočega leta šestnajst milijard frankov.

Posojilo, ki ga Francija najema v Ameriki in Angliji ima predvsem namen, preprečiti daljšo padanje vrednosti francoske valute. Izvoz, ki bi bil edini sposoben izboljšati tečaj franka, je danes v Franciji na najnižji stopnji. Od vojne preorana republika bo morala čakati na gospodarsko rehabilitacijo še mnogo let.

Predvsem mora Francija obnoviti produktivne sile, ki jih je oslabil vojna. Dokler pa se to ne zgodi, si mora zagotoviti kredit, s katerim bo mogla v inozemstvu kupovati tekoče potrebščine. Če to izostane, nastopijo kljub vojaški zmagi v Franciji gladna leta, kar bo za državo pomenilo pravo gospodarsko katastrofo.

Da se Francija temu zlu izogne, je sklenila nabaviti v inozemstvu čim večji kredit, ki ji bo dovolil, da odgodi plačavanje dolgov vsaj do onega časa, ko se republika za silo okrepi, t. j. dotlej, dokler ne bo mogla zopet izvažati. Zato se francoski finančniki — in ne v zadnji vrsti Leucheur, ki je šel zato v London — trudijo, da ta kredit kjeribodi dobe, če tudi pod razmeroma neugodnimi pogoji.

Amerika — gospodar sveta.

Ldu. London, 19. dec. Reuterjev urad poroča: V razgovoru o zunanji politiki je Lloyd George izjavil, da angleška vlada ni sprejela v stvari angleško-francosko-amerikanske pogodbe nobenih obveznosti proti Franciji. Vlada nima vzroka meniti, da Zedinjene države ne bi odobrile pariško pogodbo. Lloyd George je nato govoril o Avstriji in dejal: Velika Britanija ne more sama prevzeti naloge, zopet utrditi omajane temelje sveta. Ne vem, kaj bi se dalo storiti za Avstrijo, ako se Amerika odkrito ne udeležuje te akcije. Avstrijsko vprašanje se je pretekli teden obravnavalo na konferenci in sredstva, s katerimi bi se moglo tej državi pomagati, so se včeraj razpravljala. Ne morem izjaviti, da zadostujejo ta sredstva. Zadostovati pa tudi ne morejo, ako se Zedinjene države ne priključijo Franciji in Veliki Britaniji in ne prevzamejo svojega dela. Govorec o zvezi narodov je Lloyd George naglašal odkritosrčnost angleške vlade glede zveze, ki je neobhodno potrebna. Ustanovitev zveze se mora nadaljevati in zveza mora postati nekaj posebnega. Glede Reke je ministrski predsednik izjavil, da je bil italijanski ministrski predsednik povabljen, sestati se prihodnji teden z njim, s Clemenceaumem in mogoče tudi z ameriškim zastopnikom v Parizu. Zaradi tega odklanja vsako razpravo o tem vprašanju.

Družba sv. Cirila in Metoda nam je sedaj še bolj potrebna. Slovenci, spominjajte se je povsod!

Naloge Francije.

Ldu. Pariz, 20. dec. Deschanel je imel danes v francoski zbornici svoj nastopni govor kot predsednik. Najprej je pozdravil zastopnike Alzacije-Lorene in nato prešel na cilje, ki jih ima Francija odslej zasledovati. Treba je državo nanovo zgraditi, mir izpolniti in zmago organizirati. Zunanja politika obvlada vse, vojsko, finance, način ustave in družabni red. Francija se je vedno premalo zanimala za stvari, ki se dogajajo izven Francije. V bodočnosti pa mora zasledovati tako politiko, ki bo vredna dosežanih žrtv. Zveza narodov je najvažnejši čin sedajnosti, ki mu mora naša generacija brez oklevanja pristopiti. Predvsem je sedaj treba cele vrste upravnih reform in nove socialne zakonodaje. Zakon je le tedaj močan, ako je pravičen, pravičen pa je le ako je bratski. Zbornica sama naj ustvari svojemu delovanju poslovni red. Toda pisana pravila ne morejo nadomeščati ideje, in nova ideja, novi program naj bi bil oblikovani velike združene skupine, ki bi ne poznale počasnosti in zavlačevanja, ki bi ne mlatile praznih besed in bi delale stvarno. Sam se popolnoma podreja ideji in ne želi drugega, kakor služiti državi. — Zbornica je enoglasno sklenila, Deschanelov govor razširiti potom lepakov.

Jugoslavija.

Naredba glede vladinih sklepov. Ldu. Beograd, 19. dec. Da bi bili člani vlade bolje obveščani o poteku raznih poslov, je ministrski svet sklenil, da se nobena važna odločba posameznih ministrstev ne sme izvršiti, dokler ne bodo prej poučeni o njej v seji vsi člani vlade. Pod tem se razumevajo val posli, ki se tičejo prodaje državne lastnine, katere vrednost presega 150 000 dinarjev.

Vprašanje o kolonizaciji dobrovoljcev in siromakov. Ldu. Beograd, 19. dec. Poverjenik za narodno gospodarstvo pri hrvatski dež. vladi je odpotoval v Zagreb potem, ko je pri pristojnih ministrstvih posredoval glede rešitve vprašanja o kolonizaciji dobrovoljcev in siromašnih poljedelcev iz preobljudenih krajev.

V Zagrebu se osnuje direkcija za agrarno reformo. Ldu. Beograd, 19. dec. Ministrstvo za agrarno reformo je odredilo, da se v Zagrebu osnuje direkcija za agrarno reformo, ki naj bi reševala vsa vprašanja agrarne reforme na Hrvatskem.

Notiranje efektih kron in deviz. Ldu. Beograd, 19. dec. Z ozirom na sklep glavnega odbora beogradske borze in odobritev ministrstva za trgovino se bodo pričele notirati z 20. t. m. na borzi efektne krone Čehoslovake in Avstrije kakor tudi devize na na Prago, Dunaj in Berlin.

Imenovanje glavnega nadzornika v finančnem ministertvu. Ldu. Beograd, 19. dec. Za generalnega inspektorja v finančnem ministertvu je imenovan dr. Štokar.

Stalna podpora ravnatelju splitskega muzeja. Ldu. Beograd, 19. dec. Vlada je odredila, da se v znak priznanja podeli letnih 10 000 kron donu Franu Buliču, ravnatelju arheološkega muzeja v Splitu.

Zadrski odposlanci v Rimu. Ldu. Split, 19. dec. Dr. Machiedo in prisednik deželne odbora dalmatinskega dr. Uroš Desnica sta bila pozvana iz Zadra v Rim.

Razna poročila.

Laški socialisti proti imperijalističnim nasiljem. Ldu. Split, 19. dec. Italijansko nacionalistično časopisje je iz gotovih razlogov zamolčalo govor socialističnega poslanca Lazzarija. Pač pa se je razvedelo za ta govor iz drugih listov. Govor vzbuja veliko senzacijo, ker navaja konkretne primere brezštevilnih in brezprimernih nasilstev, ki jih izvršujejo italijanske

oblasti v zasedenem ozemlju proti jugoslovanskemu prebivalstvu.

Užaljeni Madžari. Ldu. Budimpešta, 19. dec. Pismo Clemenceauja na avstrijskega državnega kanclerja dr. Rennerja, kjer francoski ministrski predsednik označuje kot neizpremenljivi sklep mirovne konference, da se nemška zapadna Ogrska v zmlusu saintgermanske mirovne pogodbe odstopi Avstriji, je v vsej madžarski javnosti vzbudile neprijetno presenečenje. Vse madžarsko časopisje soglasno protestira proti temu, da se razpolaga z deli Madžarske, ne da bi se vprašalo prebivalstvo o njegovih željah.

Angleži še vedno proti boljševikom. Ldu. London, 19. dec. Razpravljajoč o ruskem vprašanju je izjavil Lloyd George, da je angleška vlada predlagala, naj se pošlje ruskim armadam, ki se bojujejo proti boljševikom, podpora v znesku 15 milijonov funtov sterlingov. Francija in Italija nasprotujeta nameni, da bi se te armade podpirale še nadalje.

Za zločine nemških vojakov pristojna nemška sodišča. Ldu. Pariz, 20. dec. Baron von Lersner je v četrtletju izročil vrhovnemu svetu dne 13. decembra sprejeti nemški zakon, po katerem so za zločine in prestopke, ki so jih zagrešili nemški vojaki med vojno, pristojna nemška sodišča. Zavezuješki diplomatski krogi menijo, da se glasom mirovne pogodbe morajo zločinci navzlic temu zakonu brezpojojno izročiti.

Vojna razdejanja v Franciji. Ldu. Pariz, 19. dec. Kakor poročajo listi, bodo znašali stroški za obnovitev pokrajn, ki so bile opustošene vsled vojne ob nemško-francoski fronti, 130 milijard frankov.

Atentat na irskega podkralja. Ldu. London, 19. decembra. V Dublinu je bil včeraj izvršen na podkralja Irske lorda Frencha atentat. Oddano je bilo več strelav, ki pa niso zadeli podkralja.

Meja med Galicijo in Bukovino. Ldu. Lyon, 19. dec. Vrhovni zavezniški svet je definitivno določil mejo med Galicijo in Bukovino ter obvestil o tem vlade interesiranih držav.

Trije komunisti obsojeni na smrt. Ldu. Budimpešta, 20. dec. Danes so bili obsojeni na smrt na večalih trije pomagači bivšega ljudskega poverjenika Samuelija in sicer Arpad Kohn-Kerikes, Ludvik Kovacs in Karel Sturz.

Opustošenje „Dunajskega lesa“. Ldu. Dunaj, 19. dec. „Deutsches Volksblatt“ javlja, da je dunajsko prebivalstvo dosedaj posekalo v okolici Dunaja 150 ha gozda in sicer do golega. Ljudje hodijo v gručah iz mesta, da si preskrbe kurivo.

Beleške.

Revolver v protirevolverskem „Napreju“. Socialistični „Naprej“ s posebnim veseljem udrži po „revolverski žurnalistiki“, ki se je baje razpasa v listih, ki ne pripadajo njegovim stranki. „Naprej“ je vsekakor v prvi vrsti poklican, da bere levite revolver-skemu časopisju, saj je brezdvomno najdostojnejši list na celem svetu. Le pogledajte, koliko vzhicentih, nadvse dostojnih in idealnih izrazov, je nako-pičil samo v poldrugem stolpiču včerajšnje številke! Evo: histerični list, kadaverični „Slov. Narod“, trehup-nipanih rodoljubov, ilmonadarski član-ka, stara liberalna lajna, histerično natolcevanje, „Večerna sova“, zadnja brca, rodoljubna verižniška štacuna, liberalno-klérikalni hlevi, histerično zaletavanje, slovenski nacionalistični podlež, slovensko revolversko časopisje, domišljavi mogotci, razkrinkani agenti-provokaterji, barabske metode, kreature slov. nacionalistov, impertinenten način provociranja rabuke, pravi lopovi, špijoni in provokaterji, pretepači in idealni propagatorji itd. itd.

Zahtevajte „Jugoslavijo“ po vseh gostilnah, kavarnah in brivnicah! Firdobivajte novih naročnikov!

Pera Stojanović.

Odlični srbski skladatelj Pera Stojanović poseti te dni Ljubljano. Želi se seznaniti s slovenskim koncertnim občinstvom in slovenskim glasbeniki. Pera Stojanović se je rodil leta 1877 v Budimpešti. Dopržil je konservatorij v Budapešti v violini, potem pa še dunajski konservatorij v kompoziciji. Na Dunaju je bil sošolec našega Lajovica. Za svoje orvo veliko delo „Violinski koncert v D molu“ je dobil prvo avstrijsko državno nagrado za kompozicijo in dve premiji društva „Bethoven“ v Bonu. Svojo komično „Bengalski tiger“ je dirigiral Stojanović v peštanjski operi s sijajnim uspehom. Na Dunaju je često koncertiral v komornih koncertih, kjer je izvajal klasične skladbe in svoje kompozicije.

Stojanovičev drugi koncert za violino je izvajal iz rokopisa Kubelika Jan v Pragi z orkestrom. Uspeh je bil sijajen. Župan dr. Gross je izročil skladatelju lovorov venec mestnega zastopa praškega s svečanim nagovorom. Od tega časa živi Stojanović v intimnem prijateljstvu s Kubelikom. Izvršil je veliko simfonično delo za orkester „Junačka smrt“. Ta se bo iz rokopisa v tekoči sezoni prvokrat izvajala.

Dosedanji največji splošni uspeh je dosegel srbski skladatelj s svojo komično opero „Dragana na krovu“. Ta se je igrala na dunajskem Karlovem gledališču pod naslovom „Liebchen am Dach“ dvestokrat in na budapeštanski narodni operi šestdesetkrat z velikim uspehom. Izvaja se ta opera v mnogih mestih, med drugimi v Gradcu, Pragi, Achenu, Varšavi, Bukarešti, Hamburgu, Dortmundu, Bremenu in sedaj se bo vprizorila tudi francoskih in angleških odrih. Druga opera Stojanovičeva „Proletnja čar“ (njen predmet je ljubav Duca de Reichstadt, sina Napoleonovega) se bo vprizorila na dunajskem Raimundovem gledališču še tekom tekoče sezone.

Prav je, da slovensko koncertno občinstvo in vsi slovenski glasbeniki krogi posvetijo največjo pozornost Stojanovičevemu koncertu v Ljubljani.

Dnevne vesti.

d Pomagajte vojnim vjetnikom. Za naše vojne vjetnike vlada veliko zanimanja, a tudi opravičeno ogorčenje, da se ravno jugoslovanski vjetniki, to so Hrvati in Slovenci še vedno nahajajo v laškem vjetništvu, medtem, ko so bili Nemci, Madžari in Čehi že davno izpuščeni. Vse interesovane države so storile tozadevno svojo dolžnost po svojih odposlancih, ki so obiskali vjetniška taborišča in osebno intervenirali, da so bili njihovi vjetniki izpuščeni na svobodo, dočim se za oprostitve vjetnikov od naše vlade ni dovolj storilo in jih imajo torej na vesti merodajni činitelji. — Ti reveži trpe še vedno v suženjskih sponah in nikogar ni, da bi se zanje zavzel, kakor se nikdo ne spomni onih zapuščenih grobov, ki so poraščeni s travo. — A grob je mrtev, vjetniki pa so ljudje in živim je treba pomagati. In to takoj.

dn 80-letnica msgra. Toma Zupana. Danes praznuje na Okroglem msgr. Tomo Zupan svojo 80 letnico. Velezaslužnemu želimo še mnogo let!

dn Poštino in brzojavno ravnateljstvo v Ljubljani naznanja, da se je pri poštnem uradu Bled 2 otvorila dne 6. t. m. telefonska centrala z javno govornico v vodu „Jesenice-Boh. Bistrica“ za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

dn Umrla je ga. Ida Baševa, soproga g. notarja Lovra Baša. Pokojnica je bila iz znane narodne obitelji Mihaličkove v Celju. N. v m. p.

dn Umrl je v petek zvečer v Mokronogu g. Jakob Mejak, duhovnik begunec iz Jelšan v Istri. Star je bil 31 let, vesei in dober človek. Pred komaj dobrim mesecem mu je umrl mlajši brat Josip. N. v m. p.

dn Otvoritev telefonskih central pri poštnih uradih Kopališče Bela in

žezsko. Pri poštini uradih Kopalnice Bela in Jezerko se je otvorila 9. t. m. telefonska centrala z javno govornico za krajevni in medkrajevni telefonski promet.

d Potujočemu občinstvu na potu v Beograd ali Sarajevo prav toplo priporočam kolodvorsko restavracijo v Bos. Brodu. Treba se je samo natakariju ali kuharju priporočiti, pa dobiš celo omloto. In nič več ne stane, kakor 40 K, res, ne več kakor štiri-deset kron. In če gospodar ne rabi črnila, ga lahko dobi tudi gost, če hoče kaj pisati. A zopet samo za bakšiš, ker ima restavracija, milijonar, samo en črnilak. Tako vsaj mi je zatrjeval natakari. Na postaji, kjer morajo potniki, med njimi zelo mnogo tujcev, čakati včasih po cele dneve, bi železniška uprava že lahko odpravila take škandale.

d Uslužbeni in uradniki po nekaterih uradih se pritožujejo, da so nekateri visoki gospodje, novopečeni jugoslovani, pač pustili v Avstriji svoje službe, ne pa tudi svojih razvad, ostankov policijsko-birokratične pokojne Avstrije. S podrejenim osebjem ravna jo prepričljivo in osorno, dast-ravno je to ravno ob prevratu, ko ni bilo nobenega teh milostnih šefov, pokazalo, kako sposobno je za svojo službo. To osebe tudi z nevoljo opa-zuje, kako nekateri izmed višjih gos-podov kar skačejo po lestvicah nav-zgor, dočim se domačini zapostav-ljajo.

d Železniška nesreča. V petek zjutraj je povozil vlak med postajama Šmarje-Sap in Grosuplje kmeta Štiha z Dobropolja in par konj. En konj je bil mrtev, dočim je on obležal nezavesten. Vlak je vzel ponesrečenca s seboj in ga prepeljal na Grosuplje, od koder so ga poslali v bolnico v Ljubljano. Govori se, da je nesreči kriv nepazljiv čuvaj.

d Poziv. Vse vdove in sirote onih zdravnikov, lekarnarjev in nižjih sanitetnih uslužbencev, katerih rodit-elji so v zadnji vojni pali ali umli na kaki nalezljivi bolezi, naj čim-preje naznanijo »Zdravstvenemu od-seku za Slovenijo in Istro v Ljub-ljani« svoje ime in bivališče in pa vzrok smrti moža, oziroma očeta, ako reflektujejo na podporo v smislu pra-vil objavljenih v »Službenih novinah z dne 18. novembra 1919 št. 141, stran 2«.

d Izgubila se je denarnica dne 18. t. m. zvečer ob 9³⁰ uri v restavraciji »Novi svet«. Osebe, ki so bile tedaj navzoče, so dobro znane. Pošten najditelj naj vrne denarnico proti nagradi plačilni natakariji v restavraciji »Novi svet«.

Narodni svet za neodrešeno ozemlje.

Danes se ustanovi okrajni odbor Narodnega sveta za neodrešeno domovino za Ljubljano in okolico. Upati je torej, da dobimo v kratkem Narodni svet, kajti če bi rekli, da je ta inštitucija potrebna, bi ne povedali skoro nič. Begunsko vprašanje, ki je danes med najbolj perečimi, se ne da rešiti samo vsled tega, ker bazira še na stari vojni podlagi, in se na dosedanji način tudi ne bo dalo rešiti. Tu je treba inštanca, ki pozna begunce in njih razmere, če hočemo, da se to vprašanje sploh reši enkrat racionalno.

In v to je poklican samo Narodni svet za neodrešeno domovino, ki bo obstojal iz ljudi, ki res poznajo to vprašanje. Moral bo ločiti, kdo naj gre domov in kdo naj ostane tukaj, moral bo skušati, da pojem begunca sčasoma sploh izgine in da postanejo begunci enakovredni državljanji. Do tistih časov bo moral biti zagovornik beguncev pred raznimi oblastmi.

In še nekaj, kar je še bolj važno. Prišli bodo trenotki, ko bo moral nastopiti proti tujini kot zastopnik zatiranega naroda, ki bo prisiljen — molčati!

Težke so naloge, ki čakajo Narodni svet, vendar če bo razumel

cel narod pomen te inštitucije, se morajo dati izvršiti tudi te naloge!

Ljubljanske vesti.

I Z univerze. Tekom tega meseca se bo izselilo iz deželne dvorca Poverjenišvo za socialno skrbstvo, tako, da bo z novim letom s temi prostori razpolagal univerzitetni svet. Za ureditev laboratorija v deželni bolnici je določena večja svota. V zadevi imenovanja profesorjev na ljubljanski univerzi oddle v Beograd član prof. kolegija in je torej pričakovati, da bo tudi to v najkrajšem času rešeno.

I Še eden. Trgovcu Julius Elberlu se pridružuje tudi zav. družba „Assicurazioni Generali“, podružnica v Ljubljani, ki plačuje uradništvo z nad 20 letno službeno dobo do 550 K z dragljijsko doklado in poviškom vred. V Trstu je uradništvo omenjenega zavoda v štrajku, da si zboljša gmetel položaj.

I † Viktor Bežek. G. Viktor Bežek, bivši ravnatelj moškega učiteljskega v Gorici, bivši urednik „Ljubljanskega Zvona“, marljiv sodelavec „Solske Matice“, kritik, filolog in pedagoški pisatelj, si je v petek radi živčne bolezni in raznih tragičnih dogodkov, ki so mu grenili njegovo bivanje na zemlji, prostovoljno vzel življenje. Pogreb zaslužnega pokojnika je danes ob pol 16. uri iz mrtašnice pri Sv. Krištofu.

V Stojanovičevem koncertu nastopi po daljšem odmoru pred slovensko občinstvo naša domača koncertna pevka ga. Ivanka Negro-Hrastova. Ko je lani v Varaždinu koncertirala, je žela obilo pohvale in priznanja. V Glasbeni Matici uspešno deluje kot učiteljica-pedagoginja. Veseli nas nastop domačinke. Koncert se bo vršil v Narodnem domu v ponedeljek 22. t. m. Naj slovensko občinstvo velikega srbskega umetnika vpoštevaj in v obilnem številu koncert ki bo nudil obilo užitka, poseli.

I Deželni muzej ostane zaradi pomanjkanja kuriva zaprt, da nastopi miješje vreme. Zopetna otvoritev se bo naznanila po časopisih.

I Ljubljanski denarni zavodi ostanejo na dan pred Božičem, v sredo 24. t. m. cel dan zaprti.

I Tolmačem za češki jezik je imenovan pri tukajšnjem sodišču g. Zalar.

I Silvestrovo noč priredi „Slavec“ v sredo 31. decembra v veliki dvorani in verandi hotela „Union“. Začetek ob 8. uri zvečer.

I Vaja orkestralnega društva Glasbene Matice radi Matičnega koncerta v ponedeljek dne 22. t. m. odpade; prihodnja skupna vaja v ponedeljek 29. t. m.

Razmere v Pollakovi tovarni.

Na naš članek v 255. številki nam je poslal g. Pollak ta-le popravek: Ni res, da je Karl Pollak 150 kratni milijonar, ampak res je, da si Karl Pollak ni mogel pridobiti toliko milijonov, ker se je vedno ravnal po postavno predpisanih cenah in od kakšnih 150 milijonov sploh ne more biti govora.

Ni res, da Karl Pollak še danes plačuje svoje delavce, ki delajo že po 20 in več let v tej stroki, na teden po 100—120 kron, ampak res je, da plačuje te in v tej stroki izučene delavce tedensko od 216—158 kron, v akordu pa še čez 300 K. Te plače je strokovna zveza sporazumno z zvezo Industrijscev, usnjarski odsek, za celo Slovenijo določila.

Ni res, da tvrdka noče o kakem izboljšanju plač nič slišati in da je odklonila zboljšanje in izjavila po Karlu Pollaku, da bo plačeval on svoje delavce, kakor jih bo on sam hotel. Ampak res je, da se je tvrdka vedno s strokovno organizacijo usnjarskih delavcev pogajala in tudi vedno sporazumno sklepala.

Ni res, da tvrdka skrbi za možki naraščaj s pristnimi Nemci iz „Rajha“

rev pa je, da je tvrdka primorana nekateri izurjeni strokovnjake iz inozemstva poklicati, ker žal nimamo v naši državi še tako izurjenih strokovnjakov.

Če pa bi slavna redakcija ali kdo drugi vedel za koga vsestransko izurjenega strokovnjaka, bo tvrdka hvaležna in bo takoj zamenjala tega za „isto masno plačo“.

Z odličnim spoštovanjem!
Karl Pollak.

V Ljubljani, 19. dec. 1919.

K temu „Popravku“ pripominjamo: Kolikokratni milijonar je tvrdka Pollak, bo vedela pač najboljša davčna oblast. G. Karl Pollak in njegovi sorodniki imajo svoje tovarne v Ljubljani, v Kranju, na Vrhniki ter povrh svoja obširna posestva in celo grad ter veliko hiš na deželi in v mestu.

Tvrdka Pollak v Ljubljani je plačevala izučene usnjarske delavce do 1. t. m. po: 118—137 K na teden; od 1. dec. t. l. naprej pa jim plačuje po: 168—20160 K.

Pomožni delavci so dobivali do 1. t. m. na teden po: 79—112 K.

Vsak delavec mora plačevati od svojega zaslužka še bolniški blagajni za vsako osebo svoje familije po 1 K na teden in povrh še članarino svoji strokovni organizaciji. Koliko potem preostane delavcu in njegovi familiji, si lahko vsakdo izračuna.

Celo Pollak-ovo čevljarno je vodil še v tem letu neki domačin. Ako jo je zamogel voditi do tedaj on, bi jo zamogel menda še tudi zanaprej in dvomimo, da je bila neobhodna potreba klicati Prusa Manza semkaj, kateremu sta sledila potem še dva druga Nemca. Zvedenel so mnenja, da bi se dalo dobiti pač tudi v Jugoslaviji dovolj „vsestransko izurjenih strokovnjakov“ za izdelovanje čevljev. Briga podjetja — ne pa uradništva — je, da si pridobi take strokovnjake.

Pač pa pripomajmo resnici na ljubo, da izdeluje tvrdka Pollak čevlje, kjer daje zraven notranjih podplatov iz usnja povrh še take iz papirja. Naš članek v štev. 258 z dne 20. t. m. „Skandalozne razmere v Pollakovi tovarni“ popravljamo toraj v toliko, da ni res, da bi izdelovala ta tvrdka čevlje v katerih so notranji podplati iz papirja, ki so prevlečeni s tanko plastjo ampak daje tvrdka Pollak zraven notranjih podplatov iz usnja še tudi take iz papirja.

Ob enem pa opozarjamo vlado, da preurejuje tvrdka Pollak svojo tovarno usnja v Ljubljani v tovarno za izdelovanje čevljev. V Jugoslaviji imamo bore malo tovarn za izdelovanje usnja. Ako se nam še te odstrani, bodemo na eni strani od inozemstva še bolj odvisni, na drugi strani pa bodemo morali usnje še neprimerno dražje plačevati, kot danes!

Izpred porotě.

Tatinska družba.

Pred poroto so se zagovarjali včera popoldne Peter Gosar, Jože Rotar in Vinko Weber, vsi trije oženjeni, očete po več otrok, ker so 5. sept. t. l. ukradli Marji Čop, posestnici v Žirovnici, konja vrednega 6000 kron, ter Ivanu Matiču, posestniku isto-tam, voz vreden 1300 kron. Po dovršeni tatvini so se odpeljali z vozom in konjem v Kranjsko goro, kjer so voz pustili kraj ceste, konja pa potem prodali za 6000 kron nekemu kmetu na Koroško. Pri zaslišanju so obdolženci svojo tatvino priznali, obenem pa skušali zvaliti glavno krivdo drug na drugega. Poleg te tatvine očta obtožnica Petru Gosarju, da je 18. avgusta t. l. hotel v tujem lovskem revirju streljati divje koze ter da je nosil puško brez orožnega lista. Kot olajševalno sredstvo se navaja pri vseh, da so škodo povzročeno po tatvini poravnali in pri Gosarju še posebej, da v drugem slučaju ni resnično ustrelil nobene koze ter tako ni ni napravil nikakšne škode. Obtožnica Gosar in Weber sta bila že večkrat predkaznovana, Gosar zlasti radi tepeža, pri katerem je že enkrat nekega precej občutljivo, butnil „s flaško“ po

glavi, dočim je bil Rotar še nekaznovan. Porotniki so na vprašanja krivde pri Gosarju in Rotarju odgovorili soglasno „da“, pri Webru pa z 11 „da“, 1 „ne“. Obsojeni so bili Gosar na 14 mesecev, Rotar na 1 leto in Weber na 14 mesecev težke ječe. Zagovornik Rotarja in Webra je prijavil ničnostno pritožbo.

Laški tatovi.

Popoldne so se zagovarjali pred poroto štirje Italijani, Peter Terrecani, Guido Delucchia, Bernardo de Sabo in Avg. Albertini radi tatvine usnja pri Pollaku v Ljubljani. Obtoženci so priznali svoje dejanje. Razprava se je vršila večinoma v slovenskem jeziku, pomagal pa je kot tolmač paznik, kadar se obtoženci niso mogli slovenski izraziti. Eden izmed obtožencev je prosil, da bi ga ne iztirali iz države, ker je italijanski dezertar. Porotniki so krivdo vseh štirih potrdili s soglasnim „da“ nakar so bili obsojeni Terrecani in Delucchia vsak na 1 leto, de Sabo in Albertini vsak na 5 mesecev težke ječe.

Narodno gledališče v Ljubljani.

Tretja predstava za uradništvo v dramskem gledališču se vrši v soboto, dne 27. t. m. Igrala se bo de „Protekcija“, igrokaz iz življenja višjega uradništva, poln satire in ironije, sedanjemu času zelo primeren. Vstopnice za polovično ceno se dobe do dneva predstave v pisarni »Društva zasebnega uradništva«, Gosposvetska (Marije Terezije) cesta 12/II od 9—1 in od 5—7 ure. Kdor uradništva reflektuje na vstopnice, naj se čimpreje zglaš, ker je povpraševanje po njih veliko.

Pokrajinske vesti.

b Iz Kočevja. Početkom t. l. je bil odbor tukajšnje okrajne bolniške blagajne razpuščen ter imenovan od vlade komisar, ki je vočil blagajno do 1. julija t. l. dokler se niso po deželi nekateri Okrajne bolniške blagajne razpusile in so namesto njih ostale le nekatere „Poslovalnice“. Tako tudi v Kočevju. Vodja poslovalnice pa je nemškutar in hud internacijonalec. V uradu govoril z dodeljeno mu uradnico le nemško, ter prireja v pisarni tajne sestanke, pri katerih smo videli najzagrzenejše Kočevce. Agitira tudi pridno za internacijonalo in sovraži vse, kar ni njegovega mišljenja. V to svrhu ima vsa sredstva na razpolago. Če nista zadosti dva uradnika, dobi še tretjega tako, da se lahko eden izključno le agitaciji posveti, ker dela ni niti za enega. Sedaj nam je jasno, zakaj so prispevki zvišani. Komisar je opravljal jednake posle za mesečnih 300 K, dočim je sedaj režijskih stroškov gotovo 5 krat toliko. Obrtnik in ubogi delavec, za katera se socialni demokratje navidezno toliko pogajajo, bosta že plačala. Ne razumljivo nam je samo, kako pride obrtnik, ki slušašno ni socialdemokrat, do tega, da plačuje socialistične agitacije.

p Štrajk nemških otrok na Jesenicah. Na Jesenicah imamo dve šolski poslopji: nemško in slovensko. Ker pa je naše vojaštvo prebivalo v nezdramem stanovanju, jim je občina odkazala prostor nemške šole, a nemško šolo premestila v slovensko šolo. To pa je v živo zadelo naše nadute Nemce, ki uživajo več rešpekta od strani naših oblastí, kot pa pravi Jugoslovani. — V dokaz nezadovoljstva ni bilo ne nemških učiteljev (Wurzbach in Falle) niti otrok v šole. Ali bodo štrajk nadaljevali, še ne vemo, ali upamo, da bo Jugoslavija vsled tega še vedno živela. Jeseničani pričakujemo, da bo naša vlada enkrat vendar energično stopila Nemcem na glavo. Ali imajo naši otroci v Celovcu v slovenskem jeziku pouk? Na Jesenicah pa ima 60 otrok (čujte!) 4 razrede, med tem ko je v vsakem slovenskem razredu nastavljenih 60—100 otrok.

p Mariborski finančni uradl imajo uradne ure zelo neenakomerno

urejene. Ravateljstvo in carinarna uradujeta od 8.—14. ure, davčni urad od 8.—12. in 1/2 14. do 1/2 17. ure, okrajna davčna oblast pa od 3.—12. in 13.—16. ure. In vendar so vsi uradi v istem posloju, ki se kurl za vse samo do 11. ure, tako da morajo uradniki, ki imajo popoldne službo, pošteno zmrzovati in so izpostavljeni najhujšemu prehlajenju. Naj se uvede zato ali povsod nepretrgana služba ali pa naj se uradni prostori kurijo tudi popoldne.

p Sv. Jakob v Rožu. V splošnem so razmere tukaj dobro urejene, živili in drugih potrebščin imamo dovolj, ker občinska aprovizacija skrbno deluje. Ljudstvo je zadovoljno in mirno, le nekaj malih izjem je, ki kriče po bivši tlačiteljski Avstriji, ker so se menda prenasliti našega kruha. Tukaj se je nastalo štacijsko poveljstvo, ki pošilja vojake po vaseh, da napravljajo pri posestnikih brez ozira na njihovo dobro ime in zavednost hišne preiskave. Ludje so teh preiskav že do grla siti, posebno ker postopajo nekateri vojaki precej brezobzirno, kar gotovo ni ravno priporočljiva predpriprava za morebitni plebiscit.

Aprovizacija.

Cenejša prehrana. 1.) Krušne komisija bodo uradovale v torek dne 23. dec. 1919 od 8. do 12. dopoldne. Izdajale se bodo izkaznice za cenejša živila strankam, ki bodo na podlagi pravilno izpolnjene vprašalne pole sprejete v cenejšo prehrano. 2.) V cenejšo prehrano bodo sprejeti: a) siromaki brez sredstev, b) delavci — nameščenci in uradniki, ki so navezani izključno le na svojo dnevno, tedensko ali mesečno plačo oziroma mezdo. 3.) Člani „Samopomoči“ morajo priti h krušni komisiji, da dobe izkaznice za cenejšo prehrano. S seboj morajo prinesiti le rodbinsko legitimacijo in knjižico „Samopomoči“. Če pa imajo poleg plače še privatno premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe pri „Samopomoči“ in jo tam tudi izpolnijo vrnejo. 4.) Železničarjem, ki dobivajo živila pri železniških aprovizacijah, sploh ni treba priti h krušni komisijam po karte za cenejša živila, ker bodo dobivali živila pri železniških aprovizacijah brez izkaznic. Če pa imajo poleg plače oziroma mezde še kako premoženje, morajo izpolniti vprašalno polo, katero dobe in tudi izpolnjeno vrnejo pri železniških aprovizacijah. 5.) Kdor ne pride v torek h krušni komisiji, dobi izkaznico za cenejša živila šele za mesec februar. 6.) Vsi krušni komisariji se vabijo, da se udeležijo zanesljivo seje, ki se vrši v ponedeljek 22. dec. 1919 ob 6. uri zvečer v mestni dvorani. S seboj naj prinesejo tudi svinčnike.

Prodaja moke. Na vsak odrezek črke A sladkorne izkaznice se dobi 1 kg bele moke št. 0. Kilogram moke stane K 5.— Ker nekateri trgovci niso prevzeli prodaje moke, oziroma se niso pravočasno zglasili, bodo prodajali moko razven na svoje izkaznice moko še na sledečo številke: v I. okraju na št. 3 in 8 Zirkelbach, Poljanska cesta, v II. okraju na št. 14, 15, 16, 21 in 27 Zorc, sv. Florijana ulica, v III. okraju na št. 30 in 37 Skala, Emonska cesta, v III. okraju na št. 35 Škerjanc, Zeljarska ulica, v IV. okraju na št. 43, 44, 45 in 46 Elbert, Kongresni trg, v V. okraju na št. 57, 58, 60 in 64 Krivec, Dunajska cesta, v VI. okraju na št. 68 Simončič, sv. Petra cesta, v VII. okraju na št. 81, 87 in 91 Pogačar, v VIII. okraju na št. 96 Sarabon, Zaloška cesta, v VIII. okraju na št. 97, 100 in 105 Zupančič, v IX. okraju na št. 115, 122 in 123 Pirnat. Na vse druge številke se dobi moko v tistih trgovinah, kjer dobe stranke svoj sladkor.

Prodaja sladkorja. Sladkor za december se prodaja na odrezek št. 1 sladkornih izkaznic. Kilogram sladkorja stane K 12.40.

Člani „Samopomoči“ v Ljubljani naj se zglasijo v torek dne 23. t. m. pri svojih krušnih komisijah z združnimi nakaznicami ter s krušnimi legitimaci-

jami. Člani, ki imajo poleg plače še kakšno zasebno premoženje (kakor posestniki, obrtniki, vodje in ravnatelji podjetij in podobni), morajo izpolniti vprašalno polo, ki jo dobe v pisarni „Samopomoči“.

Dobava morske soli. Odsek za prehrano naznanja: Tvrška A. Krisper Coloniale in Ljubljani prejme koncem tega meseca, oziroma začetkom meseca januarja, večjo pošiljatev morske soli preko Trsta. Ta sol se bo razdelila po vsej Sloveniji ter se bo odkazala posameznim političnim okrajem po številu prebivalstva. Dispozicijo s soljo v okraju bo imelo pristojno politično okrajno oblastvo. Trgovci, zadruga in drugi, naj se radi odkazila te soli ne obračajo na odsek za prehrano, temveč na pristojno okrajno oblastvo.

Deželna vlada je zaključila sporazumno z odsekom za prehrano: Da se določijo za vsa večja konzumna središča prodajne cene za meso, ki stopijo takoj v veljavo. Da se prekoračenje teh cen strogo kaznuje po obstojećih predpisih z zaporom, denarno globo in zaplenbo blaga. Da se proti onim mesarjem, ki bi po teh odredbah prenehali z obratovanjem, postopa po obrtnem redu, da se jim odvzame obrtna pravica ter se jim zasežejo obratni prostori. Končno so se odredile potrebne priprave za primer, da nekateri mesarji prenehajo z obratovanjem.

Zadnje vesti.

Visti Ljubljanskega dopisnega urada.

Nakup ameriškega blaga.

Ldu. Beograd, 18. dec. Preg-biro doznava, da je minister za železnice Drašković dovršil v Parizu razgovore o nakupu velike množine ameriškega blaga, ki se nahaja v Franciji. Med tem blagom, katerega nakup bo za nas jako ugoden, se nahaja največ železniškega in vojaškega materiala.

Ldu. Beograd, 19. dec. Jugoslov. odbor v Čikagu je nakupil in odposlal v Beograd večje količine živeža, obleke, obutvi in drugih potrebščin, da se razdele med one, ki so v vojni največ trpeli. Ministrstvo za prehrano je poverjeno, da razdeli to blago, kakor hitro dospe.

Pomožna in obnovna akcija vlade.

Ldu. Beograd, 19. decembra. Ministrstvo za prehrano in obnovo zemlje je odločilo, da izda v svrhu pomoči za obnovo vsled vojne porušeni zgradb v vaseh v Srbiji 1,330,000 dinarjev, v svrhu pomoči za prehrano v novih pokrajinah 1,080,000 dinarjev, za prehrano vojnih sirot odseku za prehrano v Sarajevu 100,000 dinarjev, v Zagrebu 450,000 dinarjev, odseku za prehrano v Ljubljani 450,000 din., v Splitu 300,000 dinarjev, v Podgorici 300,000 dinarjev in v Novem Sadu 250,000 dinarjev.

Agrarno poverjeništvu v Črnigori.

Ldu. Beograd, 19. dec. Ustanovljeno je poverjeništvu za agrarno reformo v Črnigori. Za glavnega poverjenika je imenovan g. Stevan Štentič.

Naredba o kolonizaciji podpisana.

Ldu. Beograd, 19. dec. Na zadnji seji ministrskega sveta je bila podpisana naredba o kolonizaciji.

Naš zastopnik v Bukarešti.

Ldu. Beograd, 19. dec. Za našega upravitelja v Bukarešti je imenovan g. Rada Lukovič, bivši poslanik v Pragi.

Nove nesprijemljive zahteve entente.

Ldu. Beograd, 19. decembra. Iz krogov mirovne delegacije nam poročajo o novem predlogu zaveznikov, ki ni naši državi niti malo naklonjen. Ta predlog zahteva od naše vlade, da prizna konvencije, ki so nam jih zavezniki predložili in ki se tičejo gotovih trgovskih odnošajev s sosednjimi državami. Te konvencije bi imele regulirati odnošaje med novonastalimi državami v bistvu pa služijo le Italiji.

Posebej bi se imeli regulirati trgovski odnošaji med Jugoslavijo in Italijo na Jadranu, toda na tak način, da jih naša država ne more sprejeti, ker so zanjo pogubonosni. V ostalem moramo predložene konvencije odločno odbiti že zato, ker jadransko vprašanje še ni rešeno.

General Franchet d' Esperey v Atenah.

Ldu. Beograd, 19. dec. V Atene je došel Franchet d' Esperey. Sprejeli so ga ministri predsednik Venizelos, ostali člani ministrstva in zastopniki vojaških in civilnih oblasti.

Podrobnosti o atentatu na Frencha.

Ldu. Pariz, 20. dec. O atentatu na lorda Frencha poročajo: Napadalec je bila cela četa 15 do 20 mož. Da bi njegovemu avtomobilu zastavili pot, so postavili na sredo ceste voz. Ko je avto prišel, so oddali celo salvo. Njegov sofer se je nastavljenemu vozu spretno ognil in ušel. Voz, sledeč Frenchovemu avtomobilu, je bomba skoro popolnoma razdejala, sofer pa, ki je bil sam na tem vozu, je ostal nepoškodovan. Na tretjem vozu so bili vojaki, ki so takoj začeli streljati na napadalce. V poslanski zbornici je državni tajnik izjavil, da so bile vržene štiri bombe proti lordu Frenchu izza žive meje, eden od napadalcev pa da je kar s ceste streljal; njega je potem vojaško spremstvo na mesu ustrelilo; napadalec izza meje pa so ubežali.

izvirna telejonska in birojatska poročila „Jugoslaviji“

Važna ministrska seja.

Valutna reforma. — Svobodna trgovina odpravljena. — Rekvizicija žita.

Beograd, dne 20. decembra. Današnja seja ministrskega sveta se je pečala z dvema najbolj perećima gospodarskima vprašanjema: z valutnim problemom in prehranjevalno krizo. Ker se je od mnogih strani, zlasti tudi s strani slovenske vlade stavila zahteva naj se v valutnem vprašanju zaslišijo pred definitivno rešitvijo še zastopniki gospodarskih organizacij, je sklenil ministrski svet, da odloži definitivno rešitev za čas po novem letu. Pri razpravi o prehranjevalni krizi in draginji živilskih potrebščin so se strinjali vsi člani kabineta v tem, da pade glavna krivda na špeku-

lante in verižnike. Da se jim onemogoči daljno izsesavanje, je ministrski svet sklenil, da zopet odpravi svobodno trgovino z živožem. Minister za prehrano in obnovo je dobil objednem pooblastilo in nalogo, da odredi rekvizicijo žita. To pa ne pri kmetih, ampak samo pri veleposestnikih, v prvi vrsti pa pri onih mnogoštevilnih, zlasti židovskih prekupcih, ki so od žetve sem nakupili in poskrili ogromne zaloge žita in s tem v prvi vrsti povzročili pomanjkanje in draginjo.

Ustreljen tihotavec.

Vrhnika, 20. dec. Sinoči so ustrelili mejni stražniki pri Vrhniki tihotapca, ki je hotel spraviti čez demarkacijsko črto velike množine tobaka.

Drobiž.

Tolstojeva vdova umrla. Listi poročajo, da je umrla Zofija Andrejovna, vdova znanega ruskega pisatelja Leva Tolstoja.

Aluminijev denar. Prvi denar, ki ga je dala kovati nemška republika, bo prišel kmalu v promet. Denar bo iz aluminija v komadih po 50 pfeningov.

Koliko je židov. Po statistiki je na celem svetu 15,430,000 židov, od katerih se nahaja v Palestini 100,000, na Poljskem in v Ukrajini po 3,300,000, v današnji Rusiji in Sibiriji 900,000, v Romuniji 650,000, v Nemčiji 45,000, na Ogrskem in Čehoslovaškem po 45,000, v Veliki Britaniji, na Irskem in v današnji Avstriji po 300,000, na Litavskem 250,000, v Jugoslaviji 200,000 in v Holandiji 116,000.

Usoda poštnega goloba. Gospa Silovska v Nepomuku je hotela v soboto zvečer zakuriti v peči. Pa ko je grabila pepel, je v svoje prezenčenje zadela na — mrtvega goloba. Ko so živalco bolj pregledali se je dognalo, da je izgrebla iz pepela poštnega goloba s celuloidno cevko na levi nogi. Domneva se, da je utrujeni golob, ki je preletel bogve kakšno razdaljo sedel na dimnik ter padel v dimnikovo odprtino, iz katere si ni vedel in mogel pomagati ter žalostno poginil.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Anton Pesek.

Tiska „Zvezna tiskarna“ v Ljubljani.

MALI OGLASI.

Prodaja se:

Poštini voz, nov, s streho se pod ugodnimi pogoji prodaja. Vpraša se v gostilni Millionig Guštanj. Koroško. 16:5

Ognja in vlioma varne blagajne vsch vrst in velikosti, kakor tudi blagajne za vzdati in wertheimove kasete priporoča tvrdka Franc Schvell, I. jugosl. izdelovalnica blagajn, Maribor, Koroška cesta 31. Popravila se vrše hitro in točno. 1596

Spalne in jedilne sobe, kuhinjske oprave, postelje, spodnje in vrhne modroce, umivalnike, vsakovrstne o-mare, mize in stole iz trdega in mehkega lesa, priporočata brata Sever, zaloga pohištva in tapetniška delavnica, Ljubljana, Kolizej. Vabimo na ogled! 1564

Kupi se:

Čebelni vošek, suhe santine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni Fr. Kopač, svečar v Ljubljani, Gosposvetska cesta 90, (Sp. Siška). 1594

Šivalne stroje, rabljene, dobro ohranjene in stojala kupuje po najvišji ceni (franko Ljubljana) Josip Petelin, Ljubljana. 1589

Službe

Iščem službe kot šivilja na dom ali pa v stalno delo k šivilji. Nastop takoj. Naslov v upravnistvu. 1568

Pozor!

2350

Pozor!

TRGOVCI,

ki želijo v najkrajšem času dobiti različne kandite ali fondant-bonbone naj pošljejo sladkor tvornici čokolade, bonbonov in slaščic.

Jos. Rajšter v Šoštanju.

V predelavo se sprejme od najmanjše do največje množine sladkorja. Za predelavo se računski skrajno ugodno ceno. Izdelki so prvovrstni s prav finim aroma in okusom po želji, kakor: maline, limone, sadje, jačalce, drops, medeni, mandeljni itd.

Kupi se vsako množino orehov.

Istotam se sprejme tudi

knjigovodjo,

prva moč. Prošnje naj se opremijo s spricvali. Plača po dogovoru.

„Zvezna tiskarna“
v Ljubljani, Stari trg
izdaja vsake vrste se dobi-
je v vsaki množini najceneje
pri IVAN SAVNIK, Kranj.

Vžigalniki

Plaćam najvišje cene.
Odon Koutny, Ljub-
ljana, Kolodvorska ul. 37.

BAKER

stari
kupujem.

Proti kašlju, hripavosti
in vratnim bolečinam po-
skusite

sladkorčke proti kašlju
iz lekarne pri „Zamorcu“
v Ptuj 2356
Ph. Mr. Rud. Molitor.

Nudim:

prazne, rabljene, dobre,
hrastove vinske sode, ka-
kor tudi nove transportne
in skladiščne sode, potem
nove jelove sode za zelje,
in nove bukove sodčke
z vratami za med.
Ivan Pač, Siska.

Indigo modrilni esenc, naj-
nejši duc. po 20 K

Teer in Lysol milo, naj-
boljše kakovosti, antisepti-
čno sredstvo v lončkih duc.
po 130 K. 2340

Najfinejše milo za britje
duc. po 60 K.

Antracen — Indigo — črnilo
1/16 l je 16 K 1/32 l je 12 K
nudi kemično teh. labora-
torij inž. KANDUŠAR.
Polzele pri Celju.

Vzorci

Manufakturnega blaga raz-
pošilja vsakemu kateri iste
tako po izberbi nazaj vrne.
Prva gorenjska razpošiljalna
IVAN SAVNIK, Kranj.

Novi tečaji za

slovensko stenografijo,
nemško stenografijo,
strojepis,
slovensko korespondenco,
nemški pravopis in kore-
spondenco,
računstvo,
navadno, dvostavno in ame-
riško knjigovodstvo,
slovenski jezik za začetnike,
nemški jezik za začetnike,
hrvatski jezik in
lépopis 2383

začnejo dne 5. januarja 1920.

Zasebno učilišče

Legat v Mariboru,
Vetrinjska ul. 17/I.

Novi tečaji trajajo 4 mesece,
obširni prospekt brezplačno.

Darujem

en vagon drv

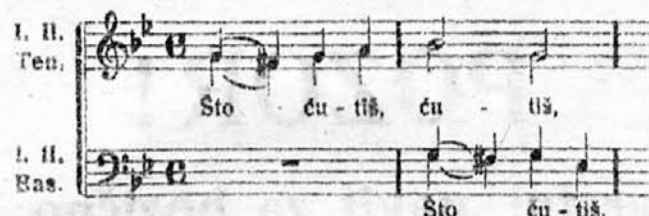
in dan še posebno na-
grado onemu, ki mi oskrbi
v središču Ljubljane stanovanje
stanovanje od 3 do 5 sob
s kopalnico, vsemi pritlikli-
nam in če le možno z elek-
trično razsvetljavo. 2379

Pevci in pevska društva — pozor!

MALA PESMARICA

(žepna izdaja 11 × 15 cm)

Št. 1. Davorin Jenko: Što čutiš, Srbine tužni? Moški zbor

Št. 2. Ivan pl. Zajc: Zrinjako-Frankopanka. Moški zbor.

Št. 3. Anton Hajdrih: Slabo sveča je brlela. Moški zbor.

Vsaka pesem stane 1 K; 11 izv. 10 K. — Dobliva se v

Zvezni knjigarni, Ljubljana, Marijin trg 8.

Hydravlični oven

dobro ohranjen se proda. Na ogled je pri
Gozdnem in domenskem oskrbništvu na Bledu
kjer se poizve tudi cena. 2366

! Pripravna božična ! in novoletna darila !

Velika izbira vsakovrstnih doma izgotov-
ljenih oblek po najnovjših krojih za go-
spode in dečke, športnih čepic, srajc,
samoveznic, nogavic itd. itd. po najnižjih
(konkurenčnih) cenah!

Prva krajevka razpošiljalna

Schwab & Bizjak,

Ljubljana,

Dvorni trg 3. Pod Narodno kavarno.

NAZNANILO.

P. n. trgovcem si usojam uljudno na-
znani, da sem otvoril v Ljubljani, Kongresni
trg št. 6 trgovsko agenturo, komisijsko
trgovino in trgovino z mešanim blagom.

Pečal se bodem v prvi vrsti z vsemi v
železniško stroko spadajočimi predmeti.

Drugo blago, izvzemši manufakturno,
preskrboval bodem po potrebi, kolikor bodo
razmere dopuščale.

S sodelovanjem
FRANC TOMAŽIČ.
2384

Koncert

se vrši vsaki večer v restavraciji „Zlatorog“,
Gospodka ulica 3, zraven „Narodne kavarne“.
Izborna domača kuhinja, točijo se pristna bela
in črna vina, vsaki dan sveže pivo, postrežba točna.

Za obilen obisk se najtopleje priporočata udana
Ivan in Nežka Kočever.
2387

SAMO 4 DNI

traja zdravljenje srbečice in garjev z novim, od vseh
dosedanjih mazil po sestavi in načinu uporabe bistveno se
razlikujočim sredstvom 2385

„SARKO“

znamka „ITO“. Vsaka škatlja vsebuje „SARKO“ mazilo
št. 1. „SARKO“ mazilo št. 2. „SARKO“ prah za posipanje
in natančni opis bolezni in načina uporabe, katerega mora
vsak natančno prečitati, kdor hoče hitro in gotovo ozdraviti.
Cena 1 škatlji „SARKO“ 16 K, po pošti 18 K. — Izdeluje
in razpošilja: Lekarna pri srebrnem sokolu, Brežice.

M. DIMIĆ, Zagreb,

Jurišićeva ul. 24. 2382

Preporučuje manufakturno skladišče glota, serga,
delena, svilene pantljike, francuska roba Konca
Marka Clark uz tvorničke cene. Solidna podvorb.

Seno

sladko, več vagonov za ta-
kojšnjo dobavo išče 2377

Miloš Regovc, Jesenice.

Briljanti

se kupijo za izjemno visoke
cene. Ponudbe na Anončni
zavod DRAGO BESELJAK
Ljubljana, Cankarjevo
nabrežje 5. 2374

Puška

za golobe kal. 12. se kupi.
Ponudbe na 2375

Anončni zavod
DRAGO BESELJAK
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Drva,

drva in zopet drva l. s. po-
polnoma suha, žagana in se-
kana vam dostavi takoj na
dom SREBOTNJAK, Kolo-
dvorska ul. 31. 2378

Sprejme se

vajenec

brez oskrbe event. z vso
oskrbo pri Jakob Babnič,
vodovodni instalater Ljublja-
na Kapiteljska ulica št. 3.

Trame, = deske, hlode,

kupi inozemska trdka. Po-
nudbe na 2376

Anončni zavod
DRAGO BESELJAK
Ljubljana, Cankarjevo nabr. 5.

Ovčjo volno

2381 kupi

K. Povše
Kranj.

Kupujem

po najvišjih cenah, rezan in
tesan jelov, kakor trd les, vsa-
kovrstna drva za kurjavo.
Viktor Glaser, lesni trgovec,
Ruše pri Mariboru. 2642

Štedite s podplati!

Usnjati nabitki z žeblički, za moške in ženske
čevlje, garntura po K 2.—, za otroške po K 1.50,
se zopet dobivajo v Ljubljani zalogi tovarne
„PEKO“-čevljev.

Peter Kozina & Co., Ljubljana, Breg 20.
Preprodajalci popust. Preprodajalci popust.

Stroje za BARVARJE & APRETURE

in
CENTRIFUGE

dobavlja takoj
FELIX BILLIG
Reichenburg, Čehoslovensko.

Brzojavni naslov: „Drava“ Maribor.

Rezan les

(smrekov, jelkov, borov, mecesnov, bukov)

Tesan les

(smrekov, jelkov, borov)

Okrogel les

(smreka, jelka, bor, mecesen)

Kostanjev les

Drva

(trda in mehka)

Stoječi les v gozdu

Smrekovo skorjo

kupi vsako množino

„DRAVA“

lesna trg. in industrijska družba z o. z.

v Mariboru.

Brzojavni naslov: „Drava“ Maribor.

Vino v steklenicah (buteljke).

Gostilničarji, kavarnarji!

Vinogradniki pozor!

Trgovina z vinom

OSET & CAJNKO SLOVENJIGRADEC

Naznanjava, da imava veliko zalogo najboljšega
sortiranega kakor: Muškatelj, Risling, Šipon,
Burgundec, Portugieser, Šilhar, pristnega Ljuto-
merčana, Pakerčana, Haložana, Bizeljčana, ter
črna dalmatinska in banatska stara in nova vina.

KUPUJEVA iz vseh vinorodnih krajev vsa najboljša
vina po najvišjih cenah.

2344

Se priporočava Andrej Oset in Franjo Cajnko.

Razpošiljanje vina v sodih od 50 l naprej!

Krznarska moda

1920 je strankam v pogled in se izdeluje v najkrajšem času.

LUDOVIK ROT, krznar,
Gradišče 7,
nasproti Dramskega gledališča.

Priporoča se trgovcem z oblekami

prva domača tovarna oblek

KUNC & MAČEK

Ljubljana, Gosposka ulica 7

V zalogi vedno večje število oblek in sukenj večja naročila se izvrše v najkrajšem času.

2348 **Strogo solidna postrežba!**

Išče se izurjen korespondent ali korespondentinja vešč slovenščine in nemščine za tovarno usnjo v Mariboru. Naslov v uprav.

Vizitnice lične in po nizkih cenah priporoča **Zvezna tiskarna**

v Ljubljani, Stari trg števil. 19.

POZOR!

Vsakovrstni nakit za božično drevo prodaja samo na debelo
veletrgovina Fran Derenda
Ljubljana, Emonska cesta št. 8

Glavnica: 200,000.000 kron.

Rezerve okrog 150,000.000 kron.

Podružnica kreditnega zavoda za trgovino in obrt v Ljubljani

Prešernova ulica 50 v lastnem poslopiju.

Prodaja in nakup vrednostnih papirjev; borzna naročila; sprejem in oskrba depotov z vestno revizijo žrebalnih efektov; samoshrambe (Safe-Deposits) pod lastnim zaklepom strank; krediti in predujmi vsake vrste; inkaso in eskont-menic; nakazila in izplačila na vsa mesta tu- in inozemstva; potovalna kreditna pisma; sprejem denarnih vlog na knjižice in tekoči račun, itd.

Slovenska eskomptna banka v Ljubljani.

Ljubljana, decembra 1919.

**Vabilo na subskripcijo 15.000 novih delnic po K 400.—
nom. v skupnem znesku K 6,000.000.—**

P. n.

Izredni občni zbor Slovenske eskomptne banke v Ljubljani, ki se je vršil dne 28. septembra 1919, je sklenil z ozirom na ugodni razvoj vseh bančnih poslov ter imajoč pred očmi važne narodno-gospodarske naloge, zvišati delniško glavnico od **4,000,000.— na 10,000,000.— kron**

Na podlagi pooblastila navedenega občnega zbora je podpisani upravni svet sklenil provesti to zvišanje pod sledečimi pogoji:

1. Delniška glavnica od K 4,000.000.— se zviša z izdajo 15.000 delnic po K 400.— nom., torej za K 6,000.000.—, na K 10,000.000.—.
2. Posestnikom starih delnic se ponudi 7.500 novih delnic in to na način, da stari delničarji sprejmejo na vsake **4 stare delnice 3 nove po kurzu K 490.—**, prištevši K 5.— pri delnici za stroške izdaje delnic.
3. Ostanek od 7.500 delnic se da na razpolago novim subskribentom in starih delničarjem, v kolikor isti žele podpisati več delnic, kot jim po zgornjem razmerju pripada, po kurzu od K 590.—, prištevši K 5.— pri delnici za stroške izdaje delnic.
4. Nove delnice participirajo na dobičku zavoda za leto 1920.
5. Subskripcijski rok traja od 20. decembra 1919 do 10. januarja 1920.
6. Protivrednost podpisanih delnic se mora vplačati takoj, **najkasneje 10. januarja 1920.** Na vplačila za nedodeljene delnice povrnemo 3% obresti od vrnitve denarja.
7. Prijave sprejema:
Slovenska eskomptna banka v Ljubljani,
Hrvatska eskomptna banka v Zagrebu,
Srbska banka v Zagrebu.
Mariborska eskomptna banka v Mariboru in njena podružnica v Murski Soboti.
8. Reparticijo novih delnic si pridržuje upravni svet.
9. Kurzni dobiček (agio), ki se doseže pri izdaji novih delnic, gre v korist rezervnemu zakladu banke, odštevši emisijske stroške in pristojbine.

Upravni svet

Slovenske eskomptne banke v Ljubljani.